

יום הזיכרון לשואה ולגבורה

המילה המקראית **שואה** יוחדה לציון רצח היהודים על אדמת אירופה. למילה **שואה** גוני משמעות שונים בתנ"ך: שממה, סופה וגם אסון וחורבן. למשל: "יום עברה היום ההוא יום צרה ומצוקה יום שאה ומשואה יום חשך ואפלה יום ענן וערפל" (צפניה א, טו).

בעיתונות העברית של המאה התשע-עשרה היא משמשת בעיקר במשמעות 'אסון', כגון בביטויים 'להמיט שואה', 'להביא שואה'. עם עליית הנאצים לשלטון בשנת 1933 גבר השימוש במילה **שואה** לתיאור מצב היהודים תחת השלטון הנאצי בגרמניה ובארצות השכנות ולציון המלחמה שלפי הבנתם של רבים עמדה להתרגש על אירופה בכלל ועל היהודים בפרט.

מדור מיוחד באתר ליום הזיכרון לשואה ולגבורה

רגע של עברית

ליל שישי או ליל שבת? מהו 'סרח' בביטוי 'הסרח העודף'? איך יש לומר – 'הַזֶּם' או 'הַזִּים'?

באתר האקדמיה כינסנו מחר קטן משפע הפינות "רגע של עברית" ששודרו בעבר ברשת ב' של קול ישראל.

את הפינות כתבה רות אלמגור-רמון, יועצת הלשון ברשות השידור (וכיום בתאגיד השידור הציבורי) מטעם האקדמיה, ולעיתים השתתפו בהן כותבים אורחים.

הפינות התמציתיות מציעות מידע מרתק על גלגלי מילים, מטבעות לשון, תבניות לשון ודרכי ניסוח מומלצות.

לעיון במדור המיוחד באתר

סיפורה של מילה – פחמימה

פחמימה היא הלחם המילים פחמן ומימה, בבואת המונח הלועזי carbohydrate – הלחם של carbon ו-hydrate.

המילה **פחמימה** – לציון אב המזון המורכב מפחמן, מחמצן וממימן (כמו סוכר ועמילן) – נתחדשה במילון למונחי כימיה (במקור: כימיה) משנת תרפ"ח (1928). במילון זה נקבעו מאות מונחי יסוד עבריים בתחום הכימיה, ובהם גם שמות יסודות כמו חמצן, מימן ופחמן. רבים מהם נקלטו ומשמשים הן את אנשי המקצוע הן את הציבור הרחב.

מימה – אף היא מופיעה לראשונה באותו מילון – היא החלופה העברית ל-hydrate, שמן של תרכובות המכילות מולקולות מים.

להרחבה על שמותיהם של כמה יסודות כימיים בעברית

מסכה – עוטים, לובשים או שמים?

עם התפשטות נגיף הקורונה ובהנחיית משרד הבריאות נאלצים כולנו לכסות את הפה ואת האף במסכה, ומעתה תוהים רבים – האם עוטים מסכה או חובשים אותה? ואולי פשוט שמים? נראה שהפועל המתאים ביותר בהקשר זה הוא עטה.

הוראתו העיקרית של הפועל המקראי **עטה** היא עיטוף וכיסוי. בהקשר זה מעניין במיוחד ציווי שנצטווה המצורע: "בגדיו יהיו פרימים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא" (ויקרא יג, מה).

הפועל 'עטה' משמש גם במשמעות מושאלת בהקשר דומה לכיסוי הפנים דוגמת "עטה ארשת רצינית".

עוד על הפעלים לעטות, לחבוש ולשים

על קצה הלשון

אנו מוסיפים לעדכן בתכנים את **המדור המיוחד באתר להעשרת העברית מהבית.**

במסגרת סדרת ההסככים (פודקאסטים) 'המעבדה' בתאגיד השידור הציבורי 'כאן' – גיל מרקוביץ משוחחת עם ד"ר סמדר כהן, יועצת הלשון בתאגיד הציבורי מטעם האקדמיה ללשון העברית, על השפה העברית: איך היא נוצרה, שכבות הלשון השונות שלה, עבודת האקדמיה והתפתחות השפה בימינו.

להאזנה

לזכרה של שושנה אקהייזר ובני משפחתה שנספו בשואה

שושנה אקהייזר נולדה בוורשה בשנת 1914. היא למדה בגן ילדים עברי ובבית הספר התיכון "יהודיה" והמשיכה בשנת 1934 את לימודיה בסמינר העברי למורים של רשת "תרבות" בוויילנה.

בשנת 1938 עלתה שושנה לארץ והשאירה מאחוריה בני משפחה שנספו בשואה. לאחר מותה מצאו ילדיה מכתבים ומסמכים שונים ובהם עותק נדיר של חוברת מונחים מאוירת בהוצאת הברית העברית העולמית משנת תרצ"ה (1935).

החוברת המובאת כאן היא שריד לתרבות העברית במזרח אירופה ששגשגה בתקופה שבין שתי מלחמות העולם. החוברת נתרמה לאקדמיה ללשון העברית לזכר שושנה ולזכר בני משפחתה שנספו בשואה.

לעיון במסמך הארכיוני המרגש

שאלה בעברית

תמיכה באקדמיה

להתראות באיגרת הבאה!